

УДК 336.051

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-1-8>**Нагорний П.Д.**

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3569-2313>

Pavlo Nahorny

Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economic Institute

Базюк Д.С.

магістрант освітньої програми
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту

D. Baziuk

Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economic Institute

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ASSESSMENT OF FINANCIAL STATUS AS A PREREQUISITE FOR EFFICIENT COMPANY MANAGEMENT

Анотація. У статті охарактеризовано методики дослідження оцінки фінансового стану підприємств, розроблені та впроваджені у практиці діяльності вітчизняних підприємств. Визначено найоптимальніші, на думку авторів, трактування понять «фінансовий стан» та «ефективне управління» підприємства. Виявлено, що на сьогодні більшість вітчизняних науковців пропонують проводити їхнє дослідження у двох напрямках: аналізувати безпосередньо баланс підприємства і розраховувати певну сукупність відносних показників (коефіцієнтів). Для більш глибокого дослідження оцінки фінансового стану запропоновано застосовувати такі методи дослідження: 1) абстрактно-логічний – для теоретичних узагальнень та формування висновків; 2) фінансових коефіцієнтів – для комплексної оцінки фінансового стану підприємства; 3) графічний метод – для наочного подання результатів досліджень і загальнонаукові методи теоретичного узагальнення й порівняльного аналізу. Враховуючи, що дані дослідження проводились у двох напрямках, тему дослідження методів оцінки фінансового стану підприємства варто продовжити, розширивши зону аналізу факторів впливу на його стан.

Ключові слова: підприємство, ефективне управління, баланс, коефіцієнти, фінансовий аналіз, фінансова звітність, фінансовий стан.

Abstract. The article examines the identified and characterized currently developed and implemented research methods for assessing the financial condition of domestic enterprises. According to the results of the research of numerous works of domestic and foreign scientists and practitioners, the "most optimal" interpretations of the concepts of "financial condition" and "effective management" of the enterprise have been determined, according to the authors. The authors defined the purpose, tasks and functions of assessing the financial condition of the enterprise. It was found that today the majority of domestic scientists propose to conduct their research in two directions: directly analyze the balance sheet of the enterprise and calculate a certain set of relative indicators (coefficients). For a more in-depth study of the assessment of the financial condition, the authors of the article suggest using the following research methods: 1) abstract-logical – for theoretical generalizations and the formation of conclusions; 2) financial coefficients – for a comprehensive assessment of the financial state of the enterprise; 3) graphic method – for visual presentation of research results and general scientific methods of theoretical generalization and comparative analysis. Also, the authors propose to generalize methodical approaches to the comprehensive assessment of the financial state of the enterprise and to carry out an integral assessment of its financial state. The practical significance of the conducted research lies in the possibility of applying the results of the research in practical activities by subjects of entrepreneurial activity to improve the conduct of business. Considering that these researches were carried out in two directions, it is worth continuing the research topic of methods of assessing the financial state of the enterprise by expanding the area of analysis of factors influencing its state. According to the authors, the analysis of the assessment of the financial condition of the enterprise will allow to consistently and thoroughly investigate the possible prerequisites for effective management of the enterprise, which will become a solid basis for the development of management decisions in the direction of strengthening its financial discipline in general.

Keywords: enterprises, effective management, balance sheet, coefficients, financial analysis, financial reporting, financial status.

Постановка проблеми. Господарська діяльність підприємств відбувається завдяки організованому, якісному, своєчасному та ефективному управлінню, яке є сукупністю взаємопов'язаних послідовно здійснюваних функцій. З огляду на це необхідно про-

вести дослідження сутності, завдань і необхідності системного аналізу фінансового стану підприємств, а також дослідження всіх існуючих методів, принципів і методик аналізу фінансового стану підприємства та надання пропозицій щодо їх вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств внесли вчені-економісти: Л.Д. Білик, Л.Д. Буряк, О.І. Барановський, Ф.Ф. Бутинець, А.Д. Бутко, О.Д. Василік, О.І. Гадзевич, А.І. Даниленко, І.В. Зятковський, В.М. Івахненко, К.В. Ізмайлова, Є.С. Іонін, Т.М. Ковальчук, М.Я. Коробов, Л.А. Лахтіонова, О.Г. Мендрул, В.О. Мец, О.В. Павловська, А.М. Поддєрьогін, В.В. Сопко, В.М. Суторміна, О.О. Терещенко, Т.Є. Унковська, М.Г. Чумаченко, А.В. Чупіс, С.І. Шкарабан, М.І. Яцків та ін.

Аналіз економічної літератури свідчить про наявність різноманітних тлумачень сутності фінансового стану та визначень фінансової стійкості, фінансового положення підприємства, про відсутність єдиної думки щодо групування та способу обчислення показників оцінки фінансового стану, саме тому віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених, слід відзначити, що проблема пошуку нових шляхів удосконалення фінансової діяльності підприємства в умовах стрімких ринкових перетворень потребує подальшого науково-практичного дослідження. В значній мірі це зумовлено трансформаційними процесами в Україні, направленими на досягнення міжнародних стандартів економічної діяльності.

Постановка завдання. Мета статті полягає у поглибленні теоретичних знань щодо існуючих методичних підходів фінансового аналізу оцінки фінансового стану підприємства, тобто пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1].

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. В першу чергу на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції. Як правило, що вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, то вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність. Існує і зворотний зв'язок, оскільки брак коштів може призвести до перебоїв у забезпеченні матеріальними ресурсами, а отже у виробничому процесі.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і

залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Отже, фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства.

Метою оцінки фінансового стану підприємства в системі антикризового управління є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень [2].

На рис. 1 наведені основні завдання оцінки фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства визначається такими елементами:

- 1) прибутковість роботи підприємства;
- 2) оптимальність розподілу прибутку, що залишився у розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових платежів;
- 3) наявність власних фінансових ресурсів для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції;
- 4) раціональне розміщення основних і оборотних фондів;
- 5) платоспроможність та ліквідність.

Фінансовий стан підприємства необхідно систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є аналіз фінансової спроможності підприємства, а також розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, можливість подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень [3].

Важливість фінансового аналізу полягає в тому, що він служить основою розробки фінансової політики підприємства, засобом визначення недоліків у його функціонуванні та прийнятті управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності господарювання.

За допомогою фінансового аналізу можна забезпечити:

- оцінку рівня ефективності діяльності господарюючих систем та виявлення факторів і причин досягнення існуючого стану;
- визначення тенденцій розвитку підприємства за показниками його фінансового стану;
- розроблення сценаріїв розвитку економічної діяльності суб'єктів господарювання: накопичення, трансформацію і ефективне використання інформаційної бази фінансового характеру;
- визначення рівня кредитоспроможності підприємства як позичальника фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності;

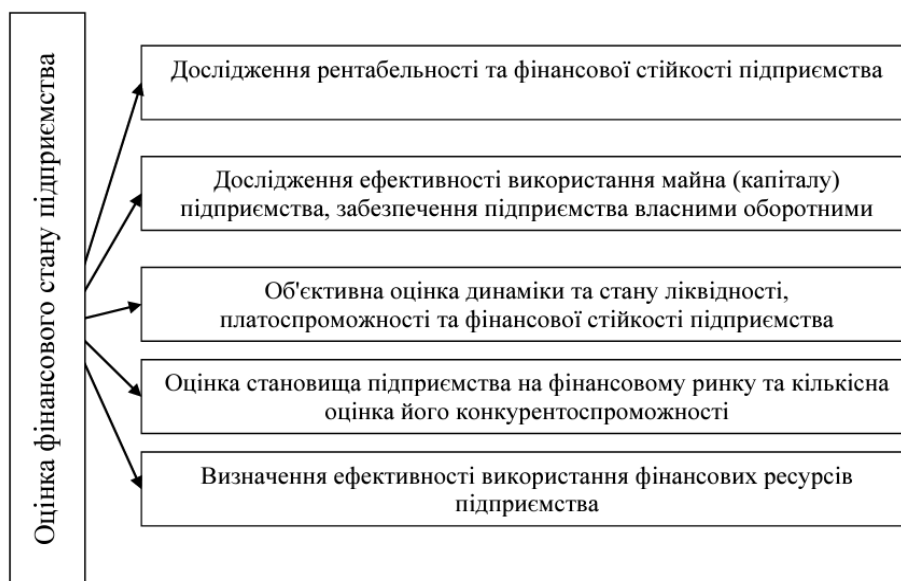

Рисунок 1 – Основні завдання оцінки фінансового стану підприємства

Джерело: сформовано авторами

– якісне планування, прогнозування, бюджетування, визначення потреби і ефективне розміщення фінансових ресурсів;

– ефективне формування і використання потоків грошових коштів;

– створення рейтингових систем оцінки фінансового стану господарюючих систем;

– своєчасне вживання заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, фінансової стійкості і прибутковості підприємств;

– визначення резервів поліпшення фінансового стану господарюючих систем;

– обґрунтування політики розподілу і використання прибутку для потреб господарюючих систем і їх власників;

– оцінку рівня підприємницького ризику щодо можливості погашення зобов'язань, здатності до нарощування чистих активів, залучення інвестицій і прийняття управлінських рішень.

Визначивши поняття фінансового стану підприємства, з'ясуємо фактори, які безпосередньо впливають на нього.

Насамперед, слід зазначити, що під факторами розуміють умови здійснення господарських процесів і причини, що впливають на ці процеси. Усі фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства можна класифікувати за наступними ознаками:

– за місцем виникнення – зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні);

– за структурою – прості, складні;

– за часом впливання – постійні та змінні;

– за ступенем кількісного вимірювання – якісні (піддаються вимірюванню), кількісні (не піддаються вимірюванню).

Безпосередньо оцінка фінансового стану залежить від рівня доходу і прибутку підприємства, та структури капіталу і активів. Дані фактори визначають рівень фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ефективності використання капіталу. Зовнішні фактори непрямо впливають на загальну оцінку

фінансового стану. Так, вплив екзогенних факторів на загальний рівень фінансового стану можна оцінити як непрямий, оскільки кількісний вираз впливу того або іншого фактору неможливий, але зазначені фактори безпосередньо впливають на внутрішнє середовище функціонування підприємства, а показники що її характеризують вже напряду впливають на фінансовий стан підприємства. Тобто, вплив зовнішніх факторів по більшому ступеню носить непрямий вплив.

Брак або неправильне формування і використання активів може виявитись головною причиною несвоєчасності оплати заборгованості постачальників за одержані сировину й матеріали, неповного та неритмічного забезпечення підприємницької діяльності необхідними ресурсами, а, отже, й погіршення результатів виконання підприємством своїх зобов'язань перед власниками, державою та найманими працівниками. Забезпеченість підприємства активами в межах розрахункової потреби та їх раціональне використання створюють широкі можливості для подальшого поліпшення кількісних і якісних показників господарювання [4].

Для комплексного аналізу фінансового стану підприємства необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, які з різних сторін характеризують фінансовий стан підприємства.

Показниками та факторами доброго фінансового стану підприємства можуть бути: стійка платоспроможність, ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків, наявність стабільних фінансових ресурсів. Показники та фактори незадовільного фінансового стану: неефективне розміщення коштів, брак власних оборотних коштів, наявність стійкої заборгованості за платежами, негативні тенденції у виробництві. До найзагальніших показників комплексної оцінки фінансового стану належать показники доходності й рентабельності. Велике значення має аналіз структури доходів підприємства та оцінка взаємозв'язку прибутку з показниками рентабельності. Важливо проаналізувати зв'язок прибутку підприємства

ства з формуючими прибутком факторами, що полегшує практичну орієнтацію в цих питаннях.

Дохідність підприємства характеризується абсолютними й відносними показниками. Абсолютний показник дохідності – це сума прибутку або доходів. Відносний показник – рівень рентабельності [5].

Як приклад авторами проведена оцінки фінансового стану комунального підприємства. В якості інформаційної бази аналізу спеціалізованого комунального підприємства «Хмельницька міська ритуальна служба» (далі по тексту – СКП) є баланс (звіт про фінансовий стан) та звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) за 2019–2021 роки функціонування підприємства.

В процесі проведення фінансово-господарського аналізу СКП використаємо методи горизонтального аналізу, що характеризують абсолютні та відносні зміни аналізованих статей звіту та вертикального аналізу, в результаті чого визначимо питому вагу статей звіту.

Початком фінансово-господарський аналізу СКП є оцінка активів (майна) підприємства, що має важливе значення, адже від його розміру та структури залежать обсяги діяльності підприємства, його фінансовий та соціально-економічний розвиток, рівень платоспроможності, фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності та конкурентоспроможності в цілому.

Тож проаналізуємо показники структури та динаміки майна СКП за 2019–2021 рр., наведених в табл. 1.

З табл. 1 видно, що вартість майна протягом 2019–2021 рр. постійно зростає. Так, у 2020 році порівняно з 2019 роком вартість майна зросла на 2 570 тис. грн. або на 28,2%, а в 2021 році ще на 1 990 тис. грн. або 17,0% в порівнянні з 2020 роком. Все це свідчить про нарощування майнового потенціалу підприємства.

У структурі майна підприємства більшу частину займають необоротні активи, які становлять 77,7% від валюти балансу в 2019 році, 77,6% в 2020 році та 81,9% в 2021 році, що є позитивною тенденцією.

Вартість необоротних активів у 2020 році порівняно з 2019 роком збільшилась на 1 995 тис. грн. або на 28,2% та становила – 9 076 тис. грн., а у 2021 році

порівняно з 2020 відбулось зростання на 2 132 тис. грн. або на 23,5%. Необоротні активи представлені насамперед основними засобами, темпи приросту яких перевищують темпи приросту майна в цілому. Це свідчить про поліпшення матеріальних умов для подальшого розвитку діяльності СКП.

У 2020 році порівняно з 2019 роком вартість оборотних активів зросла на 575 тис. грн. (28,2%), а у 2021 році проти 2020 року відбулось зменшення на 142 тис. грн. (5,4%). Загальне зростання вартості оборотних активів в 2020 році порівняно з 2019 роком викликано збільшенням суми дебіторської заборгованості та грошових коштів підприємства, а в 2021 році відповідним їх зменшенням.

Так, протягом 2020 року сума дебіторської заборгованості зросла на 259 тис. грн. (121,0%), а в 2021 році зменшилась на 199 тис. грн. (42,1%). Сума грошових коштів та їх еквівалентів в 2020 році в порівнянні з 2019 роком зростає в 5,3 рази, на 498 тис. грн., а вже на кінець 2021 року зменшується на 463 тис. грн. або 75,4%.

Формування майна підприємства здійснюється за рахунок власних і позикових джерел. Тому проаналізуємо за рахунок яких джерел сформовані активи СКП протягом 2019–2021 років. Результати аналізу викладені в табл. 2.

Результати проведеного аналізу джерел формування капіталу (табл. 2) свідчать про наявність позитивних ознак у майновому стані підприємства. Так, ми можемо спостерігати поступове зростання капіталу протягом аналізованого періоду з 9 119 тис. грн. до рівня 13 679 тис. грн. Найбільшу питому вагу в структурі джерел формування майна СКП складає власний капітал (79,9% – 2019, 62,6% – 2020, 79,5% – 2021).

Протягом 2020 року величина власного капіталу залишається майже без змін, проте вже на кінець 2021 року відбувається його зростання на 3 564 тис. грн. або на 48,7%. Дане відбулось за рахунок збільшення суми зареєстрованого капіталу на 1 654 тис. грн. або 33,6%, а також додаткового капіталу – на 1 917 тис. грн. або 78,1%.

В структурі позикового капіталу найбільшу питому вагу займають довгострокові зобов'язання та забез-

Таблиця 1 – Аналіз складу та динаміки майна СКП за 2019–2021 рр.

Показник	Значення показників по роках, тис. грн			Відхилення показників по роках			
				2020/2019		2021/2020	
	2019	2020	2021	абс. тис. грн	віднос., %	абс. тис. грн	віднос., %
1. Необоротні активи	7 081	9 076	11 208	1 995	28,2	2 132	23,5
1.1. Нематеріальні активи	277	277	277	0	0,0	0	0,0
1.2. Основні засоби	6 804	8 799	10 931	1 995	29,3	2 132	24,2
2. Оборотні активи	2 038	2 613	2 471	575	28,2	-142	-5,4
2.1. Запаси	1 328	1 146	1 585	-182	-13,7	439	38,3
2.2. Дебіторська заборгованість	214	473	274	259	121,0	-199	-42,1
2.3. Грошові кошти	116	614	151	498	429,3	-463	-75,4
2.4. Витрати майбутніх періодів	51	66	97	15	29,4	31	47,0
2.5. Інші оборотні активи	329	314	364	-15	-4,6	50	15,9
Разом	9 119	11 689	13 679	2 570	28,2	1 990	17,0

Джерело: сформовано авторами за даними звітності

Таблиця 2 – Аналіз складу та динаміки капіталу СКП за 2019–2021 рр.

Показник	Значення показників по роках, тис.грн			Відхилення показників по роках			
	2019	2020	2021	2020/2019		2021/2020	
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	абс. тис. грн.	віднос., %	абс. тис. грн.	віднос., %
1. Власний капітал	7 288	7 312	10 876	24	0,3	3 564	48,7
1.1. Зареєстрований капітал	4 926	4 926	6 580	0	0,0	1 654	33,6
1.2. Додатковий капітал	2 455	2 455	4 372	0	0,0	1 917	78,1
1.3. Нерозподілений прибуток	59	83	76	24	40,7	-7	-8,4
2. Позиковий капітал	1 831	4 377	2 803	2 546	139,0	-1 574	-36,0
2.1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	886	3 616	2 092	2 730	308,1	-1 524	-42,1
2.2. Поточні зобов'язання і забезпечення	945	761	711	-184	-19,5	-50	-6,6
- поточна кредиторська заборгованість	913	716	676	-197	-21,6	-40	-5,6
- інші поточні зобов'язання	32	45	35	13	40,6	-10	-22,2
Разом	9 119	11 689	13 679	2 570	28,2	1 990	17,0

Джерело: сформовано авторами за даними звітності

печення (82,6% – 2020, 74,6% – 2021). Так, протягом 2020 року ми можемо спостерігати збільшення суми довгострокових зобов'язань на 308,1% або 2 730 тис. грн і зменшення на 1 524 тис. грн або 42,1% на кінець 2021 року. При цьому величина поточних зобов'язань протягом аналізованого періоду постійно зменшується (на 184 тис. грн або 19,5% в 2020 році та на 50 тис. грн або 6,6% в 2021 році).

Таким чином, підсумовуючи результати проведеного дослідження можна стверджувати, що СКП характеризується достатністю власного капіталу та незалежністю від позикових джерел фінансування.

Відзначимо, що проведена нами оцінка рівня фінансового стану СКП за 2019–2021 роки виявила його кризовий стан відповідно до узагальнюючих показників. Так, головною причиною такого стану нами було виявлено недостатність власного оборотного капіталу, що є результатом неефективної структури активів товариства.

Наступним етапом проведення антикризового управління є визначення стадії розвитку кризових явищ на підприємстві та реалізація функцій антикризового управління відповідно до стадії. Даний етап потребує більш детального розгляду.

Формування антикризової програми передбачається на етапі управління підприємством в умовах кризи та на етапі подолання кризи. Так, це є складним багатоетапним процесом, який потребує інтеграції формальних та неформальних оцінок корисності і результативності окремих антикризових альтернатив, виходячи із заданих цільових параметрів антикризового процесу.

Виходячи з отриманих раніше результатів оцінки рівня фінансової стійкості СКП, що охарактеризували підприємство з позицій фінансово стійкого положення, необхідності в розробці антикризової програми немає, адже підприємство знаходиться на етапі попередження кризи. Відповідно до наведених в таблиці функцій антикризового управління, для забезпечення фінансової стійкості СКП необхідним постає розробка управлінських рішень щодо попередження кризи (розробка превентивних заходів).

Виявлені впродовж другого та третього розділів роботи фактори негативного впливу на рівень фінансової стійкості СКП вимагають негайного введення управлінських рішень щодо їх нейтралізації. Отже, головними превентивними заходами для забезпечення фінансової стійкості та попередження кризового стану на підприємстві є управлінські рішення, що визначено в таблиці.

Кінцевим етапом проведення антикризового управління в системі забезпечення фінансової стійкості СКП є прогнозування рівня фінансової стійкості підприємства відповідно до розробленої антикризової програми/ превентивних заходів з метою виявлення ефективності від їх запровадження.

Відзначимо, що дотримання розроблених превентивних антикризових управлінських рішень не тільки забезпечить підвищення рівня фінансової стійкості СКП в майбутньому періоді, а і збільшить рівень прибутковості, покращить структуру капіталу та модернізує технічну базу господарюючого суб'єкта.

Основним напрямом забезпечення досягнення точки фінансової рівноваги підприємством в кризових умовах є скорочення об'єму споживання фінансових ресурсів. Перелік заходів з покращення фінансового становища є індивідуальним для кожного з підприємств та залежить від сфери в якій ведеться бізнес.

Тому актуальним постає завдання удосконалення форм і методів фінансового забезпечення функціонування підприємства, тобто пошук нових ефективних шляхів фінансової діяльності [6].

У світовій практиці накопичено великий досвід застосування дискримінантних моделей. Відомі такі моделі прогнозування банкрутства, як: Z рахунок Алтмана, критерії Спрінгейта, Таффлера, Ліса, універсальна дискримінантна функція, показник діагностики платоспроможності Конона і Гольдера. Серед вітчизняних розробок варто відмітити модель О.О. Терещенка. Беззаперечними перевагами дискримінантних моделей є простота їх розрахунку, можливість застосування для великих масивів даних, досить висока точність і об'єктивність.

Таблиця 3 – Превентивні заходи подолання індикаторів кризи фінансової стійкості СКП

Виявлений індикатор кризи	Заходи щодо його нейтралізації
Недостатність власного оборотного капіталу	Недостатність власного оборотного капіталу СКП призвело до зниження рівня фінансової стійкості підприємства. Саме тому, нами пропонується підвищити вартість власного оборотного капіталу шляхом поліпшення структури активів підприємства (збільшення вартості оборотних активів)
Оптимізація структури активів та пасивів	Забезпечення ефективної структури капіталу можливе з шляхом визначення негативних чинників впливу на зміну оптимальності структури активів та пасивів, а також їх нейтралізація завдяки впровадженні управлінських рішень

Джерело: сформовано авторами

Основними недоліками цього методу є врахування обмеженого числа факторів і залежність від економічних умов, тобто при застосуванні моделі в інших просторових і часових межах точність прогнозу значно знижується.

Головною метою застосування моделі зустрічного цільового планування на підприємстві є можливість поєднання генеральної цілі підприємства із її оперативними цілями відповідаючи за них підрозділів. Дану розроблена Цвикером, наводить Тарасенко Н.В. [7].

Генеральними цілями можуть бути: виробничий результат чи ліквідність, а базисними: визначення планових показників (наприклад, об'єму реалізації, норми затрат), за досягнення яких відповідають підрозділи підприємства. Планування з використанням моделі Цвикера допомагає керуючим менеджерам досягти базисних цілей лише із погодженням відповідаючи підрозділів. Якщо таке погодження існує, то вище керівництво зможе розраховувати на реалізацію певних генеральних цілей.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. На основі дослідження праць вітчизняних і зарубіжних науковців знайдено уточнення поняття «фінансовий стан підприємства» під яким слід розуміти – комплексну характеристику діяльності підприємства станом на певну дату, що відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, ефективну їх структуру, раціональність розміщення, а також забезпеченість власним оборотним капіталом для здійснення ефективної господарської діяльності та з метою забезпечення високих конкурентних позицій на ринку в перспективі.

Проведено дослідження категорії комплексний аналіз фінансового стану підприємства, під яким слід розуміти процес отримання всебічної характеристики фінансового стану підприємства у галузі його фінансового забезпечення із застосуванням різного методичного інструментарію, результат якого представлено у вигляді єдиного об'єднаного інтегрального, бального чи рейтингового показника.

Бібліографічний список:

1. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Бурак Л.Д., Булгакова С.О., Куліш А.П. Фінанси підприємств : підручник, 6. вид., перероб. та доп. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с.
2. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за ред. Аніловської Г.Я., Висоцької І.Б. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
3. Яцук О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. № 3. Т. 29 (68). С. 173–180.
4. Захарова Н.Ю. Методичні підходи щодо оцінки фінансового стану підприємства. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 2 (3). С. 128–133.
5. Гончаров А.Б. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2003. 240 с.
6. Швиданенко Г.О., Олесью О.І. Сучасні технології діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2002.
7. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: навч. посібник, 4-е вид., стереотип. Львів : Новий Світ-2000, 2006. 344 с.

References:

1. Podderiyogin A.M., Bilyk M.D., Buryak L.D., Bulgakova S.O., Kulish A.P. Enterprise Finance: Textbook. 6th ed., revision. and additional. Kyiv: KNEU, 2006. 552 p.
2. Enterprise finance: education. manual / edited by G.Ya. Anilovska, I.B. Vysotska. Lviv: LvDUVS, 2018. 440 p.
3. Yatsukh O.O., Zakharova N.Yu. The financial condition of the enterprise and its evaluation method. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: Economics and management*. 2018. No. 3. Vol. 29 (68). P. 173–180.
4. Zakharova N.Yu. Methodical approaches to the assessment of the financial state of the enterprise. *Collection of scientific papers of the Tavriya State Agro-Technological University (Economic Sciences)*. 2013. No. 2 (3). P. 128–133.
5. Goncharov A.B. Financial management: Study guide. Kharkiv: VD "INZHEK", 2003. 240 p.
6. Shvydanenko G.O., Olesy O.I. Modern technologies for diagnosing the financial and economic activity of an enterprise: Monograph. Kyiv: KNEU, 2002.
7. Tarasenko N.V. Economic analysis: a study guide. 4th ed., stereotype. Lviv: Novy Svit-2000, 2006. 344 p.

Стаття надійшла до редакції 13.02.2023